

Talouskasvu on hidastunut

21.1.2020 – Suomen talous

Suomen talous kasvoi vahvasti vuoden 2019 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä, mutta lyhyen aikavälin mallien perusteella kasvu näyttää lähes pysähtyneen vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuosi 2020 alkaa maltillisen kasvun merkeissä.

Työllisyysasteen kasvu näyttää edelleen hidastuvan, mistä kertovat mm. alentuneet työllisyysodotukset. Työllisyysodotukset ovat laskeneet varsinkin teollisuudessa. Myös teollisuuden luottamusindeksi on heikentynyt selvästi.

Tässä artikkelissa käsitellään Suomen kokonaistalouden kehitystä tuoreimpien tunnuslukujen valossa.

Suomen talouden tunnuslukuja

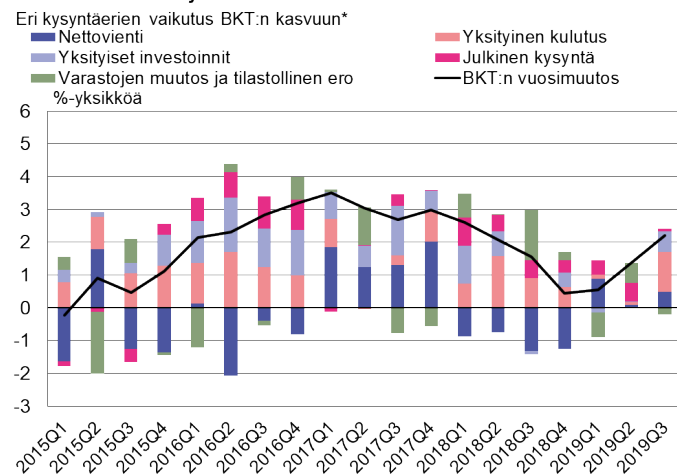
INFLAATIO 0,8 % ↓ (11/2019)	TYÖTTÖMYYSASTE 6,7 % → (11/2019, trendi)	BKT 2,2 % ↑ (Q3/2019 vuoden takaa)
TEOLLISUUS- TUOTANTO 1,6 % ↑ (10/2019 vuoden takaa)	KULUTTAJIEN LUOTTAMUS (OMA TALOUS) 8,4 % ↓ (12/2019, kausitasoitettu)	TEOLLISUUDEN LUOTTAMUS -7,7 % ↓ (12/2019, kausitasattu)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli ja Suomen Pankki.

Kuva viime vuoden talouskehityksestä muuttui aiempaa positiivisemmaksi Tilastokeskuksen julkistettua kolmannen vuosineljänneksen tilinpidon. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan BKT:n volyymi kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä 0,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Ensimmäisen (0,6 prosenttia) ja toisen (0,8 prosenttia) neljänneksen kasvuluviut tarkentuivat ylöspäin. Talouskasvua tukivat sekä kulutus ja investoinnit että nettovienti (kuvio 1). Vuoden kolmannella neljänneksellä erityisesti yksityisen kulutuksen kasvu selitti BKT:n kasvua.

Kuvio 1

Erityisesti yksityinen kulutus tuki BKT:n kasvua viime vuoden kolmannella neljänneksellä

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

*Laskelma suuntaa-antava.

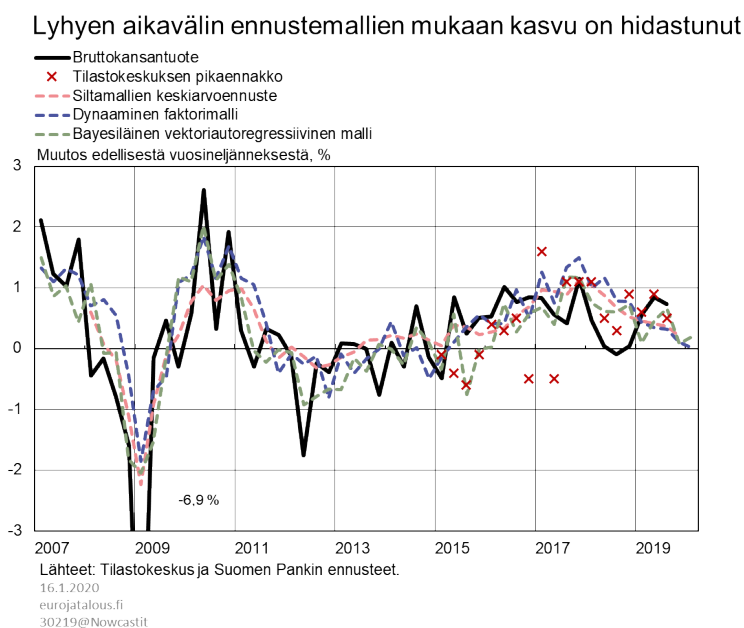
16.1.2020
eurojalous.fi
32758@Kontribuutio_YoY

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat kasvun pysähtyneen loppuvuonna

Lyhyen aikavälin mallien perusteella talouskasvu näyttää pysähtyneen viimeisellä vuosineljänneksellä (kuvio 2 ja taulukko 1). Nowcast-malli (BVAR) ennustaa talouskasvun painuneen viimeisellä neljänneksellä jopa lievästi negatiiviseksi (-0,1 prosenttia). Mallin tuottama ennuste vuoden viimeiselle neljännekselle on heikentynyt selvästi viimeisten kuukausien aikana. Erityisesti ennustetta ovat painaneet heikot luottamusindikaattorit, alentunut kapasiteetin käyttöaste sekä huonosti kehittyneet liikevaihdot niin palvelualoilla kuin teollisuudessa. Vuoden 2020 ensimmäiselle neljännekselle BVAR ennustaa 0,2 prosentin kasvua.

Faktorimallin perusteella puolestaan näyttäisi siltä, että vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä kasvu oli lievän positiivista, ja vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä kasvu hidastuisi vielä hieman. Siltamalli, joka perustuu useiden yksittäisten indikaattorien tuottamiin ennusteisiin, ennakoi vuoden 2019 viimeisen neljänneksen kasvun olevan 0,2 prosenttia. Siltamallin avulla ei ole mahdollista vielä ennustaa vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen kasvua.

Kuvio 2

Taulukko 1.

Lyhyen aikavälin ennustemallit viittaavat kasvun selvään hidastumiseen

BKT Neljänneskasvu	2019N2	2019N3	2019N4	2020N1
BVAR	0,5 %	0,7 %	-0,1 %	0,2 %
Faktorimalli	0,3 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %
Siltamalli	0,4 %	0,4 %	0,2 %	
Toteutunut	0,8 %*	0,7 %*		

* Päivittyneet 29.11.2019 Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpäätöksen julkistuksen yhteydessä.

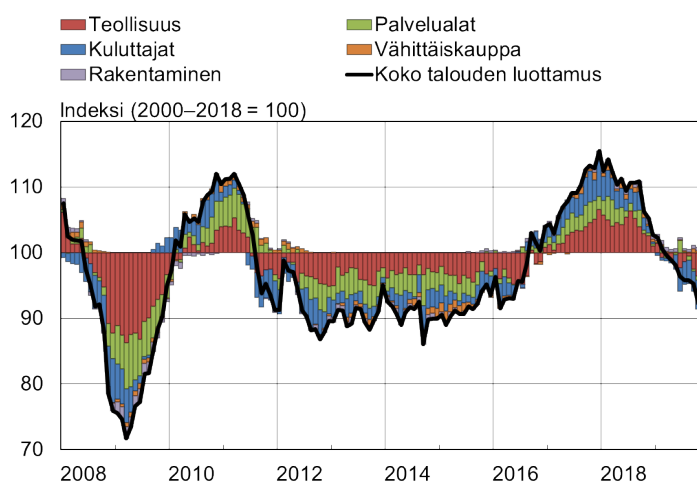
Luottamusluvut heikkoja – lasku kuitenkin pysähtynyt

Sekä kotitalouksien että yritysten luottamus lähitulevaisuuden talouskehitykseen on heikentynyt jo pitkään (kuvio 3). Varsinkin kuluttajien luottamuksen lasku on ollut merkittävää. Viimeisten kuukausien aikana lasku näyttää kuitenkin pysähtyneen tai vähintäänkin hidastuneen. Kuluttajien luottamusindikaattorin arvo oli heikoimmillaan lokakuussa (-6,4). Viimeisin havainto luottamusindikaattoreista on joulukuulta, jolloin indikaattorin arvo (-4,8) oli hieman korkeampi, mutta edelleen negatiivinen.

Huomionarvoista on kuitenkin se, että alentunut kuluttajaluottamus selittyy lähinnä odotuksilla yleisestä taloustilanteesta (kuvio 4). Sen sijaan luottamus omaan talouteen, jota kuluttajat ovat todennäköisesti parempia arvioimaan, on pysynyt melko vakaana.

Kuvio 3

Luottamuslukujen lasku on pysähtynyt

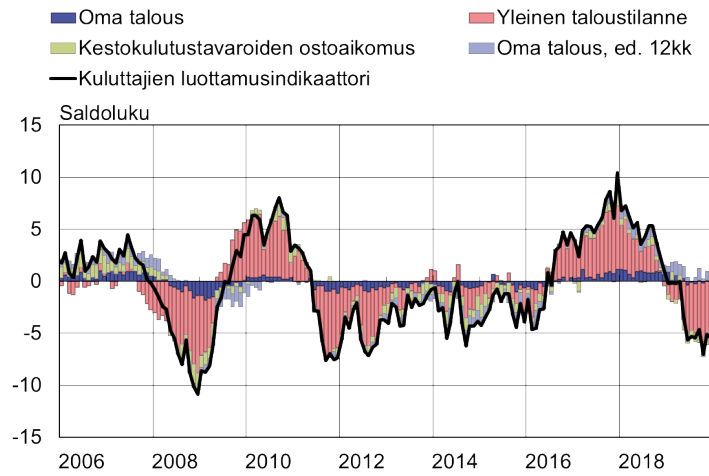

Lähde: Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

16.1.2020
eurojalous.fi
30384@indikaattorihajotelma

Kuvio 4

Kuluttajien luotto omaan talouteen on pysynyt vakaana

Pylväät on kohdistettu saldoluvun 2005-2018 keskiarvoon.

Lähde: Euroopan komissio.

16.1.2020
eurojalous.fi
30384@kulut.ind.hajotelma

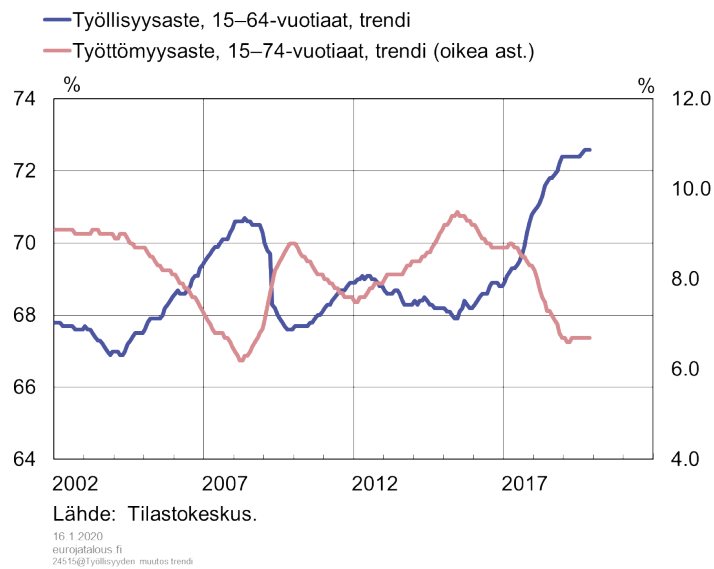
Työllisyysasteen kasvu on hidastunut

Työllisyysasteen trendi oli marraskuussa 72,6 prosenttia (kuvio 5). Työttömyysasteen trendi on pysytellyt paikallaan 6,7 prosentissa. Työmarkkinoilla on havaittavissa viilentymistä erityisesti teollisuudessa. Teollisuuden työllisyys on viime kuukausina supistunut. Lisäksi teollisuuden työllisyysodotukset ovat jatkaneet voimakasta laskuaan ja viimeisimmät saldoluvut ovat olleet negatiivisia (kuvio 6). Tyypillisesti suhdanneherkässä rakentamisessa työllisyysodotukset ovat pysyneet teollisuutta vakaampina.

Työmarkkinoiden viilentäminen on näkynyt myös monessa muussa indikaattorissa. Lomautettujen määrä kasvoi marraskuussa melkein 50 prosentilla vuoden takaisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoimat päättyneet työttömyysjaksot ovat vähentyneet. Yt-neuvottelujen alaisten henkilöiden määrä on kasvanut.

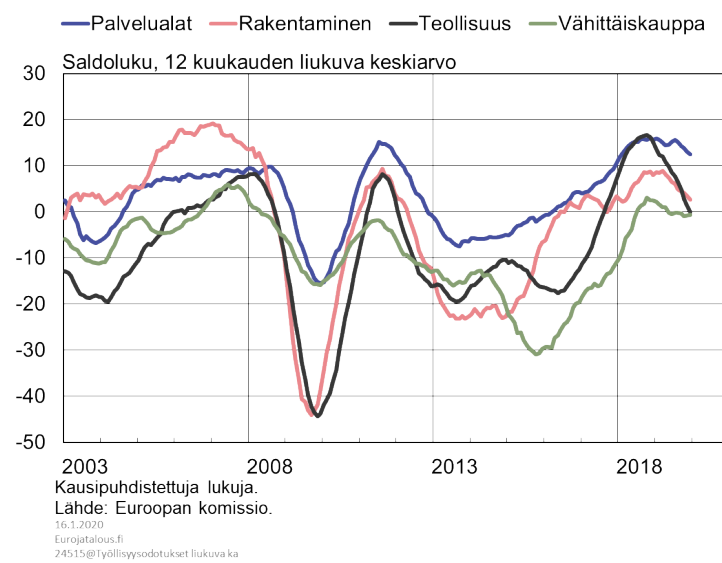
Kuvio 5

Työttömyysaste ei ole enää laskenut

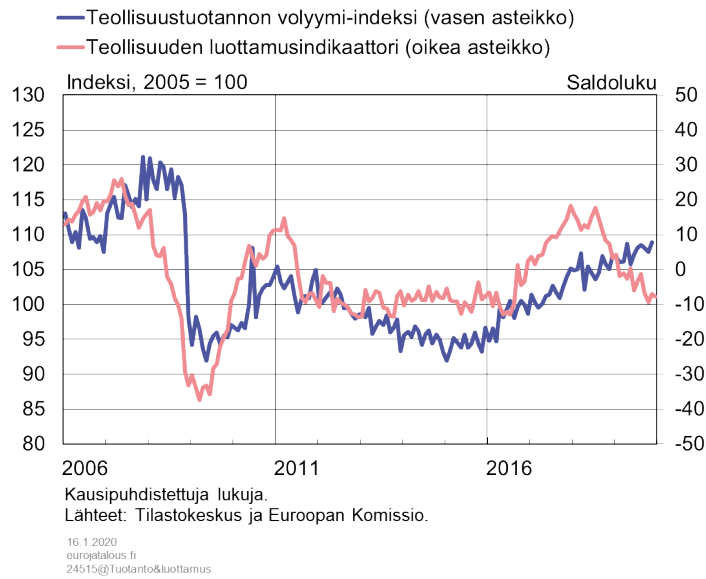
Kuvio 6

Työllisyysodotukset ovat laskeneet varsinkin teollisuudessa

Kuvio 7

Teollisuustuotannon volyymi ei ole enää kasvanut

Teollisuustuotannon kasvussa hidastumisen merkkejä

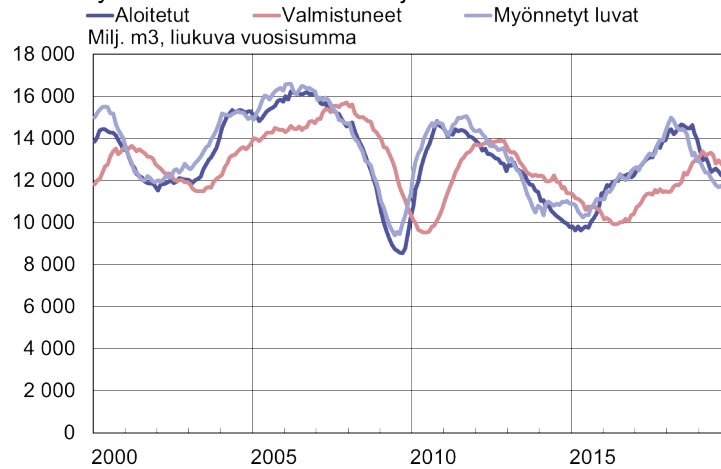
Teollisuustuotannon volyymi nousi marraskuussa 1,3 prosenttia edellisestä kuukaudesta (kuvio 7). Teollisuuden uudet tilaukset ja teollisuuden luottamus ovat kuitenkin olleet laskussa, mikä viittaa siihen, että teollisuustuotannon kasvu saattaisi olla taittumassa. Eri toimialojen välillä on kuitenkin jonkin verran eroja. Kasvu on jatkunut hyvänä esimerkiksi kemianteollisuudessa. Sen sijaan metsäteollisuudessa kasvua ei ole ollut.

Asuntorakentaminen on hidastunut

Asuntorakentaminen hiljeni selvästi viime vuonna. Myönnetyt rakennusluvat ovat laskeneet jo pitkään, ja syksyllä tämä alkoi näkyä jo selvästi valmistuneiden asuntojen kuutiomäärässä (kuvio 8). Viimeisimmät havainnot myönnettyissä rakennusluvuissa ja uusissa aloituksissa viittaavat laskun hidastumiseen, mutta valmistuneiden asuntojen määrä supistuu todennäköisesti vielä tänä ja ensi vuonna. Rakennusalan viileneminen on näkynyt myös teollisuusrakennusten rakentamisessa, jonka volyymi supistui selvästi syksyllä.

Kuvio 8

Myönnettyjen rakennuslupien väheneminen on alkanut näkyä myös valmistuneiden asuntojen määrässä

Yleinen hintataso nousee hitaasti

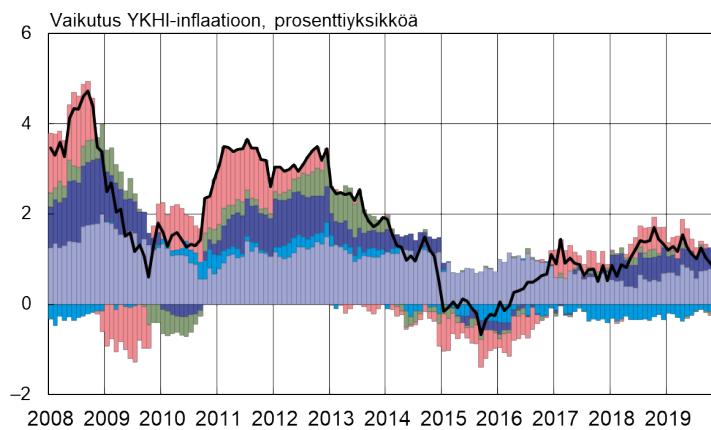
Inflaatio on hidastunut sekä yhdenmukaistetulla (YKHI) että kansallisella kuluttajahintaindeksillä (KHI) mitattuna. Joulukuussa YKHI kasvoi 1,1 prosenttia ja KHI 0,9 prosenttia vuoden takaiseen nähden. Inflaation hidastumista selittää pääasiassa voimakkaasti vaihteleva energiakomponentti (kuvio 9).

Kuvio 9

Yleinen hintataso nousee maltillisesti

YKHI-hajotelma

— Energia — Jalostamattomat elintarvikkeet
— Jalostetut elintarvikkeet — Teollisuustuotteet pl. energia
— Palvelut — Kokonaisindeksi

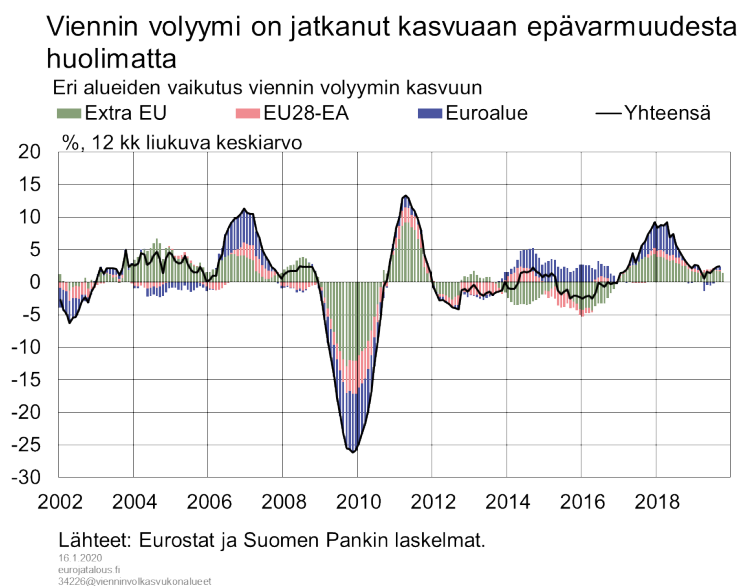

Vienti on jatkanut kasvuaan epävarmuudesta

huolimatta

Maailmantalouden epävarmuus on näkynyt globaalien ostopääliköindeksien laskuna erityisesti teollisuudessa. Viimeisten kuukausien aikana lasku on pysähtynyt, mutta esimerkiksi Suomen keskeisessä vientimaassa Saksassa teollisuustuotanto on jo pitkään supistunut ja teollisuuden ostopääliköindeksin arvo on edelleen selvästi alle 50 (n. 44), mikä indikoi tilanteen huononemista edelleen. Epävarmuudesta ja heikoista näkymistä huolimatta Suomen viennin volyymin kasvu on jopa hieman kiihtynyt viime aikoina (kuvio 10). Viennin volyymin kasvu on tullut erityisesti viennistä Euroopan unionin ulkopuolelle. Vienti Euroopan unionin alueelle on sen sijaan pysynyt liki ennallaan.

Kuvio 10

Avainsanat

nowcasting, talouskasvu, työllisyys, luottamus